

SPORT

**Fotbalisté
v přípravě
udolali
Arménii 2:1**

str. 19

STŘEDA 27. BŘEZNA 2024

PRÁVO

KULTURA

**Hynek Čermák
mluví o Bohu,
komunistech,
i nové komedii**

str. 13

NEZÁVISLÉ NOVINY ročník 34 / 074 26 Kč

**Zdeněk Maryška
rád zahraje
svým sousedům**

**Dům
&
Bydlení**

**Malý ráj
lze vykouzlit
z terasy i dvorku**

Tak nízké platy ne. Humanisty podpoří akademici dalších fakult

Jiří Mach

Nedostatek peněz nadzvedává akademiky z Univerzity Karlovy delší čas. Nyní už ale humanitní a společenskoběhoborné obory nezastanou ve svých prostech osamoceny.

Na některých fakultách totiž hrozí propad tarifních mezd až

o polovinu. „Je možné očekávat širší vlnu protestů než v minulosti,“ sdělil Právu místopředseda univerzitního akademického senátu Andrej Farkaš, který působí na matematicko-fyzikální fakultě.

Proti hrubému podfinancování vedou hlasité protesty učitelé i studenti humanitních a společenskoběhoborných oborů.

**Je možné očekávat
širší vlnu protestů
než v minulosti**

Andrej Farkaš, MFF UK

čenskoběhoborných studií téměř rok. Při rychlé rostoucí inflaci totiž začali odcházet kantoři, protože i na základních školách vydělá-

vali víc peněz. Odbory Filozofické fakulty poukazovaly na nespravedlivě nastavené tarifní tabulky, které umožňují, aby lidé ve stejných pozicích na různých fakultách měli základní mzdy odlišné až o čtyřicet tisíc korun.

A právě docenti humanitních oborů se dostávají na dno ta-

bulky a mají plat srovnatelný s prodáváčkou v supermarketu.

Ministr školství Mikuláš Bek (STAN) oslovil univerzitní senáty ze „sobeckosti“. Jsou totiž vrcholným orgánem, který o rozdělování peněz rozhoduje. Na Univerzitě Karlově drží většinu lékařské a přírodovědní obory, jež dosud na nízké platy nezh-

raly. Bek vyjednal pro vysoké školy na srovnání platů 800 milionů korun navíc, univerzita z nich dostane 150. Navíc si ale zadal podmínku, že školy obdrží předem jen tři čtvrtiny slíbené částky a zbytek, až ministerstvo nově nastavené a férové tabulky odsouhlasí.

(Pokračování na str. 4)

Firmy obírají rozpočet přes převodní ceny

Jakub Svoboda

Velké nadnárodní korporace se u nás často vyhýbají placení daní díky figlům s takzvanými převodními cenami, kdy svým českým firmám poskytují poradenství či licence za účelově přemrštěné ceny. Významně si tak snižují daňový základ.

Finanční správa se ale na tyto nelegální praktiky stále více zaměřuje. Loni za ně doměřila daně ve výši 724 milionů korun, předloni za miliardu. Za posledních deset let musely takové firmy na daních doplatit téměř sedm miliard.

„Kontroly převodních cen jsou stále efektivnější, aktuálně se soustředíme zejména na fe-

noméně přeprodávání reklamních služeb a také zpětné licencování nehmotného majetku jeho původnímu českému vlastníkovu,“ sdělila Právu generální ředitelka Finanční správy Simona Horňáčková.

V poslední době se podle ní množí případy, kdy jsou k vyvádění zisků z Česka využívána nehmotná aktiva jako obchodní značky, ochranné známky či softwarové produkty.

„Ta jsou prodávána do zahraničí za co nejnižší či dokonce nulovou cenu a následně jsou původnímu českému vlastníkovu za jejich užívání účtovány vysoké licenční poplatky,“ popsala Horňáčková.

(Pokračování na str. 2)

ČÁPI SI LETOS POSPÍŠILI. Mimořádně teplý únor a pár slunečných dní v březnu usměly návrat čápů bílých do Česka. Ornitologové vědí o více než stovce hnízd, která krásní opeřenci už v párech obsadili, tento snímek je z Úsova na Olomoucku. O tom, jak vrtovité je dosavadní jarní počasí, více v rozhovoru na str. 4.

Foto ČTK – Luděk Peřina

Za elektrokoloběžky se začne platit ručení

Tomáš Volf

Majitele elektrických koloběžek čeká za pár dnů nová povinnost. Od dubna musejí platit povinné ručení za vozítka s konstrukční rychlostí vyšší než 25 kilometrů v hodině.

Anebo s hmotností nad 25 kilogramů a rychlostí přesahu-

jící 14 kilometrů za hodinu. Jenže to má ještě háček: vůbec by s nimi neměli být vpouštěni do běžného provozu.

Povinné ručení vyjde na několik stovek korun ročně a má se vztahovat i na škody způsobené na chodníku. Na těch ovšem koloběžky nemají podle pravidel co dělat. A podle pra-

**Smyslem povinného
ručení je hradit škody
poškozeným**

Milan Káňa,
mluvčí Kooperativy

videl ani na silnici. Zatímco do 25 kilometrů v hodině platí pro e-koloběžky pravidla jako pro

jízdní kola, při překročení této rychlosti jsou nutné řidičský průkaz, helma na motorku a registrace vozidla na státní poznávací značku.

Umí jet i stovkou

„Jede-li rychleji než 25 kilometrů v hodině, pak se jedná buď o motocykl, nebo o vozidlo

kategorie Z,“ potvrdila Právu policejní mluvčí Hana Rubášová. Spíše ale v praxi půjde o motocykl, protože do kategorie Z patří rozličné prostředky od tramvají po jednonápravové traktory s přívěsy.

Ať tak, nebo onak, podle oslovených prodejců e-koloběžek jako vozidlo nezaregistruje-

te, pokud nemá sedátko. Úřady v takovém případě nevydávají takzvaný certifikát o shodě. Pak může nastat problém, když se v silničním či městském provozu něco stane. Ručení škodu nepokryje. Na tuto skutečnost poukazují i sami prodejci, které Právo oslovilo.

(Pokračování na str. 9)

Martínkovi se daří stále lépe, Oliver dál bojuje

Kristýna Šoptová

Téměř dva měsíce od podání léků na francouzské klinice se třiletému Martínkovi daří stále lépe. Statečně se potýká s každodenními starostmi i malý Oliver, který léčbu podstoupit nemohl.

Oba mají vzácná neurosvalov-

vá onemocnění. Rodiny teď usilují o zlepšení systému, čemuž je ministerstvo zdravotnictví nakloněno.

„Díky ohromné solidaritě lidí máme štěstí, že Martínek dostal léčbu včas a daří se mu velmi dobře. Jsme hrozně šťastní, že se jeho stav zlepšuje,“ řekl na dotaz Novinek Tomáš Zatloukal, otec malého Martínka, který má vzácnou neurosvalovou poruchu, při které se informace z mozku nepřenášejí do zbytku těla. Začátkem února podstoupil genovou léčbu ve Francii, na niž mu lidé přispěli 151 milionů korun.

Se vzácnou poruchou, konkrétně spinální svalovou atrofií, bojuje několik let i malý Oliver. Před čtyřmi lety mu lidé na léčbu poslali 50 milionů korun. Podle lékařů ale pokročilo onemocnění tak, že už mu nebylo možné lék poskytnout. Rodina od té doby statečně bojuje dál.

„Oliverk je nyní ve stabilizovaném stavu. Je stále na plicní ventilaci. Začal chodit do

školy, podařilo se nám ho tam přihlásit a budeme rádi, když se bude občas účastnit i vyučování ve škole, což je samozřejmě náročné. Snažíme se i rehabilitovat a zapojit ho i do běžného režimu,“ přiblížil jeho otec Bohumil Koválek.

Oba zástupci rodin se zúčastnili jednání na ministerstvu

zdravotnictví. Chtějí pomoci dalším rodinám, aby věděly, kam se obrátit o pomoc a kdy a jak žádat o úhradu léčby.

(Pokračování na str. 2)

První granáty z Vrbětic budou v létě

Oldřich Danda

Výroba ručních granátů pro českou armádu v municiálním areálu ve Vrběticích na Zlínsku se rozeběhne během několika měsíců. Prvních padesát tisíc by měl vojáci dostat v létě.

Jak před nedávnem informovalo Právo a Novinky, výroba granátů se zadrhla, protože podle původního plánu se měly ve Vrběticích začít kompletovat už loni. „Pro nás je důležitý letošní 31. srpen, kdy mají být dodány první kusy,“ odpověděl nyní vrchní ředitel vyzbrojovací sekce ministerstva obrany Lubor Koudelka na dotazy poslanců sněmovního výboru pro obranu.

Zakázku na výrobu minimálně 250 tisíc kusů střepinového granátu a 20 tisíc trhacích granátů pro speciální síly dostala na konci roku 2022 bez výběrového řízení společnost Colt CZ Defence Solutions.

Ředitel firmy Petr Vávra Právu po jednání výboru řekl, že termín dodání zřejmě stihnou, protože většina komponentů granátů už je vyrobená. Čeká se jen na to, až bude certifikován stroj na plnění výbušninou, který má být umístěn ve vrbětickém areálu.

Colt vyhrál výběrové řízení na dodávku granátů už v roce 2017. Ministerstvo s firmou po čtyřech letech prodloužilo smlouvu pod podmínkou, že

31. srpna

by měly být české armádě dodány premiérová munice

více než polovinu zakázky dostanou české firmy. Na výrobě by se měly podílet například státní podniky: Vojenský technický ústav (VTU), kterému patří vrbětický areál, kde by se měly granáty plnit výbušninou, a Explosia, která dodá plastickou trhavinu.

Možnost výroby granátů ve Vrběticích vzbudila loni po-

horšením nejen mezi lidmi žijícími kolem tamního municiálního skladu, vystrašenými výbuchy v roce 2014, ale i mezi českými zbrojaři.

Důvodem bylo, že ministerstvo půlmiliardovou zakázku dalo firmě Colt CZ bez výběrového řízení pouze s podmínkou, že více než polovina z výroby německého granátu firmy Rheinmetall se přesune z Rakouska do Česka. Podle Coltu CZ podmínku hravě splní, protože 60 procent zakázky zůstane v Česku.

Zakázku včera kritizoval místopředseda výboru Pavel Růžička (ANO). „Nejzákladnější část granátů – zapalovač s rozbuzkou – se bude stále do-

vážet z Německa,“ řekl. Podle odborníků je zapalovač nejdražším komponentem. „Podíl v ceně granátu dělá 60 až 70 procent,“ řekl Právu expert na výrobu výbušnin.

Otázkou proto je, kolik z celé zakázky zůstane Coltu CZ a co rozdělí mezi státní firmu a společnost CZ-SKD Solutions, která vyrobila odlévací formy na těla granátů.

Řehka: Jsme spokojeni

Podle informací Práva získá výrobce výbušnin, firma Explosia z jednoho granátu okolo 60 korun. A vojenský podnik VTU – jak na výboru

řekla vrchní ředitelka majetkové sekce ministerstva Marta Kopecká – dostane za komplekci jednoho granátu 50 korun.

Poslanec Růžička na jednání upozornil, že ministerstvo obrany nevzalo v potaz, že česká firma Zeveta Bojkovice dokáže vyrobit účinný granát celý ve své režii.

Náčelník generálního štábu Karel Řehka poslancům řekl, že armáda je s granátem od Coltu spokojená, a nedávalo by proto smysl, aby přecházela na jiný typ. „My jsme trvali na tomto granátu, nemůžeme měnit typ granátu každých několik let kvůli metodice výcviku a kvůli bezpečnosti,“ řekl Karel Řehka.

Firmy obírají rozpočet

(Pokračování ze str. 1)

Loni Finanční správa v oblasti převodních cen sjednaných mezi majetkově či personálně propojenými firmami provedla 570 kontrol, což vedlo ke zvýšení daňového základu těchto firem o 5,8 miliardy korun. Typicky šlo o mateřskou a dceřinou společnost či o jinou firmu ve stejné skupině, které se snažily uměle snížit daňový základ a tím si v Česku snížit daňový odvod.

Jde i o banky

„Převodní ceny jsou stále více v hledáčku berních úředníků při daňových kontrolách. Důvodem je snaha o co nejefektivnější naplnění státního rozpočtu,“ prohlásil daňový poradce ze společnosti Rödl & Partner Petr Tomeš. Podle něj to souvisí s rostoucí odbornou znalostí finančních kontrolérů.

„Přeorientovali se na kontrolování sofistikovanějších oblastí a dávno jsou pryč doby, kdy se soustředili především na kontroly knihy jízdy a stravek,“ podotkl.

Správa ale zatím podle expertů dokáže postihnout jen velmi malou část trhu. Pro daňovou kontrolu převodních cen si podle nich často vybírá výrobní společnosti se zahraničním vlastním, které vykazují ztrátu. „Problematika se přitom netýká zdaleka jen výrobních podniků, ale v podstatě veškerých sektorů, i včetně bank a pojišťoven,“ upozornil Tomeš. „Podstatné je, zda daná společnost realizuje obchodní transakce s nějakou spojenou právnickou či fyzickou osobou, nemusí se jednat pouze o přeshraniční transakce, ale i o tuzemské,“ doplnil.

Daňový expert společnosti Mazars Vít Fritzsche míní, že většinu z doměrků týkajících se převodních cen nelze přisuzovat vědomému manipulování. „Jde spíše o to, že to není exaktní věda, pravidla jsou velmi vágní a často umožňují subjektivní interpretaci a dvojitý pohled na věc. To pak daňovým subjektům často ztěžuje orientaci v legislativě nebo je vede k nespornému vyhodnocení vlastní situace,“ zdůraznil.

GUMP LÉTAL NAD PRAHOU. Dronová show připravená ke čtvrté premiéře rodinného filmu Gump – jsme dvojka se včera večer odehrávala sedmdesát metrů nad Vltavou. Kromě psa Gumpa se v ní objevily další postavy z filmu, které doprovázely hlas Ivana Trojana a hudba Ondřeje Brzobohatého. (rea)

Foto PRÁVO – Petr Horáň

Senát dostane další návrhy na ústavní soudce

Karolina Brodničková

Dva kandidáti na ústavní soudce navrhne senátorům po Velikonocích prezident Petr Pavel. Mezi zvažovanými jmény jsou soudce Nejvyššího správního soudu Tomáš Langášek, ředitel právní sekce ministerstva zahraničí Martin Smolek, advokát Pavel Uhl a právník a sociolog Jiří Příbáš.

Jmenování již podle informací Práva prošli i výběrem panelu odborníků, kterému předsedá ústavní právník Jan Kysela. Všichni se ale ještě nesetkali osobně s hlavou státu. Langášek i Uhl čekají.

„S prezidentem Pavlem jsem se dosud nesetkal. Byl jsem

pouze na slyšení v panelu odborníků a již to pro mě bylo cíl,“ informoval Právo Langášek. Stejně tak schůzku v panelu potvrdil i Uhl.

Kysela nechtěl možná jména kandidátů do Ústavního soudu komentovat. „Pan prezident by měl během příchodu dvou týdnů ohlásit dvě jména kandidátů, a to na dvě křesla schůzek, které podle mých informací ještě všechny neproběhly,“ řekl Právu.

Dvěma končí mandát

Senát by měl jména podle Kysely obdržet nejpozději v polovině dubna, aby měl dostatek času rozhodnout do poloviny června, kdy končí mandáty

Jiří Příbáš

ústavním soudcům Vojtěchu Šimčíkovi a Tomáši Lichovíčkovi.

Kysela potvrdil, že při výběru nominantů hraje v první řadě roli odbornost. „Když se

na složení Ústavního soudu podíváte, chybí tam trestní právo, které zatím reprezentuje jen pan profesor Šámal. Je také evidentní, že by mezi ústavními soudci měl být někdo se silnou expertizou v evropském a mezinárodním právu,“ dodal Kysela.

Práve na evropské a mezinárodní právo je špičkou v oboru například Smolek, který je vrchním ředitelem právní a konzulární sekce ministerstva zahraničí již od roku 2015. Od roku 2008 je vládním zmocněncem pro zastupování Česka před Soudním dvorem Evropské unie.

Langášek je od roku 2013 soudcem Nejvyššího správního soudu, od října 2018 působí

jako předseda kárného senátu pro soudce. Uhl se jako advokát specializuje na veřejné právo, je členem správní rady české Transparency International. Příbáš vede právně-sociologické centrum na Univerzitě v Cardiffu, na jehož založení se sám podílel.

Otázky okolo Uhla

Předseda ústavně-právního výboru Senátu Tomáš Golán (ODS) nechtěl předjímát, jakým způsobem se ke kandidátům senátoři postaví. Nejpozitivněji z možných nominantů hodnotí Langáška. Za problematického naopak pokládá Uhla, a to zejména proto, že jeho matka Anna Šabatová do

loňského srpna seděla v panelu odborníků, který nominanty vybíral.

Své účasti se vzdala právě proto, že by mezi budoucími nominanty mohl figurovat její syn. Uhl však budi v převážně pravicovém Senátu rozpaky i kvůli svému hodnotovému ukotvení. „Jako pravicový politik mám výhrady vůči jeho velmi levicovému zaměření. Ale rozhodne to, jaká bude debata v Senátu,“ dodal Golán.

Senátorka Hana Marvanová (nestr. za Spolu) hodnotí zmínované možné kandidáty jako kvalitní právníky. „Jiří Příbáš je významná osobnost, která má výborný vzhled ze zahraničí,“ ocenila.

Martínkovi se stále daří lépe, Oliver dál bojuje

(Pokračování ze str. 1)

„Jako rodič to mohu vidět s odstupem času. S naším synem jsme to řešili několik let nazpět a vidím posun v komunikaci mezi organizacemi. Bude dobře, když je ministerstvo propojí a rodiče vážně nemocných dětí získají informace z první ruky,“ uvedl Oliverův táta.

Pomoci má příručka

Ministerstvo zdravotnictví pracuje na vytvoření příručky, která má rodiče dětí s vzácnými diagnózami nasměrovat za správnými odborníky. Podílet se na ní budou i patientské organizace, jak řekl šéf legis-

lativního odboru ministerstva Radek Policar. Rodiny by se proto mohly obracet nejen na pojišťovny.

„Bavíme se nejvýš o jednotkách měsíců,“ odhadl Policar, kdy vznikne příručka, která získa spíše podobu webové stránky. Stále se jedná s pojišťovnami o tom, že by pod jejich záštitou vznikl koordinátor, který by rodiny provedl celým systémem péče i žádáním o úhradu léčby. „Byli bychom rádi, kdyby mezi sebou pojišťovny sdílely dobrou praxi, kterou mají. Takových případů je řada a je třeba je vzít jako základ postupu pojišťoven,“ řekl Policar.

Martínek měsíc a půl po léčbě.

Foto Donio.cz

Jak Zatloukalovi, tak rodina Kovalských, bojovali dlouho se zdravotními pojišťovnami, které jim velmi drahou léčbu za desítky milionů korun nechtěly uhradit. V úhradách podle Policara problém není. „Problémy vidíme spíše v rozhodování, možná ve vadách této záležitosti. Máme ale celou řadu případů, kdy i velmi drahé zahraniční léčby pojišťovny hradí,“ doplnil.

Zatloukalovým pojišťovna nedávno zamítla i druhou žádost o úhradu léčby, jelikož mezitím Martínek podstoupil terapii, a rodina tak musí podat jinou žádost.

Krkoška skončil i na radnici

Bývalý moravskoslezský hejtmán z hnutí ANO Jan Krkoška, který byl odsouzen za podíl na uplácení lékařů, se vzdal svých míst i na radnici v Krnově na Bruntálsku. Působil tam jako zastupitel a radní. Nového radního zastupitele mají zvolit dnes.

Včera to řekla mluvčí města Dita Círová. „Pan Krkoška se vzdal mandátu zastupitele, tedy i radního. Ve středu na zasedání zastupitelstva města složil slib náhradník z ANO Tomáš Andršt,“ řekla Círová. Dodala, že zároveň zastupitelé zvolí nového radního. (ČTK)